

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
YÜKSEK YÖNETİM DENETÇİSİ
(OMBUDSMAN)

Adres: 143, Bedrettin Demirel Caddesi, Kat 3-4 Lefkoşa
Telefon: 22 75 814 - 22 75 954 Fax: 22 88 907

Sayı: O.M. 1.00.000/883

14 Şubat 2000

KKTC Meclis Başkanlığına,
Lefkoşa.

38/1996 sayılı Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) Yasası'nın Ombudsman'ın çalışma yöntemine ilişkin 16(1) maddesi uyarınca beşinci çalışma dönemine (1 Temmuz 1999-31 Aralık 1999) ait ekteki raporu saygılarımla takdim ederim.

Nail ATALAY
Yüksek Yönetim Denetçisi
(Ombudsman)

Dağıtım: 1. KKTC Cumhurbaşkanlığı
2. KKTC Başbakanlığı
3. KKTC Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı

Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman)'ın Temmuz-Aralık 1999 Raporu

1997 yılında kuruluş çalışmaları başlatılan KKTC Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) Dairesi beşinci çalışma dönemini tamamlamıştır. Daha önce yayınladığımız dönem raporlarımızda da bahsekonu dönemler ele alınarak belirtilen dönem içerisinde dairemize yapılan kişisel başvurular ve duyular ile ilgili bilgiler sunularak rapor konuları özetlenmiş, dairenin basınla ve diğer kuruluşlarla ilişkilerine değinilmiş, sorunlarımız ortaya konularak belirli sonuçlar çıkarılmaya çalışılmıştır. Kolay anlaşılabilirliği sağlamak için ise istatistiki verilere yer verilmiştir.

Temmuz – Aralık 1999 devresini kapsayan beşinci dönem raporumuzda da benzer bir yöntem izlenerek önceki rapor bilgileriyle karşılaştırmalara başvurulacaktır.

Kadromuzda münhal olan bir başdenetçi kadrosuna ek olarak Aralık 1999 sonu itibariyle bir de denetçi kadromuz münhal olmuştur. İdari kadromuzda ise herhangi bir değişiklik olmamıştır ve var olan kadrolarımız hala açık durumdadır.

KİŞİSEL BAŞVURU VE DUYUMLAR

Ocak-Haziran 1999 devresinde dairemize yapılan kişisel başvuru sayısı 45 iken, Temmuz-Aralık 1999 döneminde başvuru sayısı 30 olarak gerçekleşmiş ve 1999 yılı toplamı 75 olmuştur. Bu çerçevede kuruluşumuzdan bugüne kadar olan kişisel başvuru sayısı şöyle şekillenmektedir.

1997	94
1998	44
1999	75
Toplam	213

Temmuz-Aralık 1999 arası yapılan 30 başvuruda belirtilen itiraza konu birimler şöyle şekillenmiştir:

Merkezi İdare	:24	%80.00
Kamu Kurum ve Kuruluşları	: 1	% 3.34
Yerel Yönetimler	: 4	%13.32
Genel Mevzuat	: 0	%0
Diğer Konular	: 0	%0
Yetki alanımız dışındaki konular:	<u>1</u>	<u>% 3.34</u>
Toplam:	30	%100

Merkezi idareye ilişkin başvuruların %80 oranıyla ilk sırada olduğu görülmektedir. Başvuruların bakanlıklar bazındaki dağılımı ise şöyledir:

1. Başbakanlık	: -
2. Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı	: 1
3. Dışişleri ve Savunma Bakanlığı	: -
4. İçişleri ve Köyişleri Bakanlığı	: 5
5. Ekonomi ve Maliye Bakanlığı	: 2
6. Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Bakanlığı	: -
7. Tarım ve Orman Bakanlığı	: 1
8. Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanlığı	: 2
9. Çalışma ve İskan Bakanlığı	: 11
10.Sağlık ve Çevre Bakanlığı	: 2
11.Gençlik ve Spor Bakanlığı	: -
Toplam:	<u>24</u>

Başvuruların genel değerlendirilmesi ve ön incelemeler sonucu şikayet konularının özellikle Çalışma ve İskan ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve İçişleri Köyişleri Bakanlığı çerçevesinde yoğunlaştığını görülmektedir. Çalışma ve İskan Bakanlığı ile ilgili şikayetler arasında eşdeğer uygulamaları ve sosyal sigortalar konularındaki başvurular dikkat çekerken, İçişleri ve Köyişleri Bakanlığı ile ilgili olanlar arasında İzin Makamı, Kaymakamlıklar ve tasarruf ve avlanma ruhsatlarıyla ilgili şikayetlerin ön sırada yer aldığı görülmektedir.

Kurum ve Kuruluşlarla ilgili dağılım ise şöyledir:

1- Vakıflar Dairesi (Başbakanlık) :1
Toplam : 1

Yerel Yönetimlerle ilgili başvurularda ise dağılım şöyledir:

1. Lefkoşa Türk Belediyesi : 1
2. Girne Belediyesi : 1
3. Yeni Erenköy Belediyesi : 1
4. Pınarbaşı Köy Muhtarlığı : 1
Toplam : 4

Yetki alanımız dışında olan başvuru ise Polis Genel Müdürlüğü hakkındadır. Yapılan başvurulardan 29 adedinin gerçek kişiler, bir adedinin ise tüzel kişiler (sendikalar, odalar, dernekler, birlikler vb) tarafından yapıldığı görülmektedir. Başvuruların %96 oranındaki bir kısım gerçek kişilerce yapılmıştır.

Daha önceki raporlarımızda da vurguladığımız gibi başvurular içerik açısından incelendiğinde konuların genellikle **idari usulsüzlük, yetki aşımı, idari ihmal, idari işlemlerde gecikme ve mahkeme kararlarına riayetsizlik olarak ortaya çıktığı** görülmektedir.

Şüphesiz ki yukarıda belirtilen hususların idarenin hukuk devleti ilkeleri ile ne derecede uyum içinde çalışıp çalışmadığının bir göstergesi olarak algılanarak üzerinde düşünülmesi gerektiği inancındayız.

RAPORLAR

Yasamızın 16(2) maddesi gereği, Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) kovuşturma yaptığı her konuda bir rapor hazırlar ve bu raporu Cumhuriyet Meclisi Başkanlığına sunar. Anılan çerçevede Temmuz-Aralık 1999 devresinde, mevcut kişisel başvurulardan 14 adedinin daha raporları tamamlanarak Cumhuriyet Meclisi Başkanlığına, Sayın Cumhurbaşkanına ve Sayın Başbakana gönderilmiştir. Böylece kuruluşumuzdan bu yana yayımlanan rapor sayısı 58'e ulaşmıştır.

Yasamızın 15(2)ve (3) maddesi, dairemize yapılan başvuru ve duyumları dikkate alırken, sözkonusu eylem ve işlemler konusunda dava açılıp açılmadığını veya konunun Hukuk Dairesi ve Polis Örgütüncce araştırılıp araştırılmadığının incelenmesi ve eğer böyle bir durum var ise şikayet sahibine konunun bildirilmesi gerektiğini belirtmektedir. Bahsekonu dönem zarfında bir başvuru sahibine böyle bir yanıt gönderilmiştir. 8 başvuru sahibine ise dairemizin girişimleri sonucu konular hakkında bilgi verilerek dosyaları kapatılmıştır.

3 başvuru sahibi dairemizin girişimleri sonucu sorunlarının çözüm yoluna girmesi nedeniyle Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman)'a yaptığı başvurusunu geri çekmiştir.

Kişisel başvurulardan 25 adedinin soruşturmaları halen dairemiz elemanlarınca sürdürülmektedir. Bu soruşturmalardan 10 adedi rapor aşamasındadır.

Bu çerçevede toplam 213 adet kişisel başvurudan:

Raporu tamamlananlar	: 58
Yetki alanımız dışında olanlar	: 13
Havale edilenler	: 3
Şikayeti geri çekilenler	: 18
Şikayet konuları hakkında girişim yapıлып başvurana bilgi verilip dosyası kapatılan	: 17
15(2) ve (3) madde kapsamında olan	: 16
Halen incelemesi sürdürülen	: 25
Toplam	: 150

adet başvuru işleme girmiştir.

Sonuç olarak mevcut kişisel başvuruların %70'i çeşitli düzeyde işlem görmüştür. Dairemiz ayrıca bu dönem içerisinde sözlü olarak başvuruda bulunan 95 vatandaşımıza bir tür danışmanlık hizmeti vermiştir. Yazılı müracaat yapmayan bu vatandaşlarımıza konular hakkında pratik ve yasal bilgi verilmiştir.

Temmuz-Aralık 1999 döneminde raporu tamamlanan 14 başvurunun ilgili olduğu birimler ise şöyledir:

Merkezi İdare	: 7
Yerel Yönetimler	: 5
Kamu Kurum ve Kuruluşları	: 1
Genel Mevzuat	<u>: 1</u>
Toplam: 14	

Böylece kuruluşumuzdan bugüne kadar tamamlanmış 58 raporun ilgili olduğu birimler şöyledir:

Merkezi İdare	: 33
Yerel Yönetimler	: 14
Kamu Kurum ve Kuruluşları	: 7
Genel Mevzuat	<u>: 4</u>
Toplam: 58	

Raporu tamamlanan 14 başvurudan 10'unda idarenin yasal çerçevede işlem yapmadığı ve kusurlu olduğu, 4'ünde ise yasal çerçevede işlem yaptığı saptanmıştır. İdarenin çeşitli düzeylerde sorumluluğu bulunan 10 rapor konusundan 4'ünde idare raporumuz doğrultusunda sonuç alıcı işlem başlatmıştır. Bahsekonu birimler Çalışma, İskan ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı İskan Dairesi ve Sosyal Sigortalar Dairesi ile Sağlık ve Çevre Bakanlığına bağlı Çevre Dairesidir.

Genel itibarıyla toplam 58 raporumuzdan 40'ında idarenin yasal çerçevede işlem yapmadığı, 18'inde ise yasal çerçevede işlem yaptığı saptanmıştır. Yerinde bulunan 40 raporun 23'ünde idare raporumuz doğrultusunda sonuç alıcı işlem başlatmıştır. Buna göre idarenin uyarılarımızı dikkate alması sonucu %58 oranında bir performans sağlanmıştır.

Raporu tamamlanan 14 başvuruda şikayet sahiplerinin 12 adedi gerçek kişiler, 2 adedi ise tüzel kişilerdir.

Temmuz-Aralık 1999 devresine ait 14 raporun konusu özetle şu hususları içermektedir.

1. 9 Temmuz 1999 tarih ve B.3.00.000/609 sayılı raporumuz

İnönü köyünde Gazi Magosa Kaymakamlığı tarafından dağıtımı yapılan III. Etap arsaların dağıtımında adil davranılmadığı, haksızlık ve usulsüzlük yapıldığı hak sahibi olmayan kişilere kuraya dahil edilmeden el altından arazi verilirken, gerçek hak sahiplerine arazi verilmediği iddiası ile Sayın Hayrettin Tuncerler konunun araştırılması için dairemize müracaat etmiştir. Müracaat sahibi ayrıca dağıtımdan yararlanamayan kişilere ait 26 adet imzalı dilekçeyi de başvurusuna eklemiştir.

Dairemizin incelemesi sonucu şikayet yerinde bulunmuş ve İnönü köyünde bulunan topluluk mallarının Bakanlar Kurulu kararı ile toplum malı olmaktan çıkarılmalarına anayasal ve yasal yönden olanak olmadığı tesbit edilmiştir. KKTC Hukuk Dairesi (Başsavcılık)'ın da aynı görüşte olması nedeniyle, konu Başsavcılığa da intikal ettirilmiş "arsa alanların mağduriyetinin önlenmesi için mevcut arsaların onar yıllık süreler halinde ve elli yılı aşmamak kaydıyla icar sözleşmesinin yetkililer tarafından uzatılmasının kamu yararı açısından uygun olacağı" görüşüne varılmıştır.

2- 17 Haziran 1999 tarih ve B.E. 14.00.000/610 sayılı raporumuz

Gönyeli Belediye Başkanı Sayın Ali Çetin Amcaoğlu, dairemize müracaat ederek Gönyeli Belediyesi sınırları içerisinde faaliyet gösteren Kıbrıs Türk Kooperatif Merkez Bankasına bağlı Binboğa Yem Fabrikası ve Gaz Dolun Tesislerinin 51/1995 sayılı Belediyeler Yasasının öngördüğü "Kıymet ve Tartı Ücretlerini" ödemediğinden yakınmıştır.

Dairemizin incelemesi sonucu şikayet yerinde bulunmuş ve Kıbrıs Türk Kooperatif Merkez Bankasına bağlı işletmelerin "Kıymet ve Tartı Ücretlerini" ödemeleri konusunda KTKMB İdare Heyetinin almış olduğu kararın Belediyeler Yasasına aykırı olduğu tesbit edilmiştir. KTKMB İdare Heyetinin bahsekonu kararını iptal ederek yasaya uygun kararlar alması gereği vurgulanmıştır.

3. 26 Temmuz 1999 tarih ve B.3.12.000/561 sayılı raporumuz

Sayın Enver Tunceri dairemize yaptığı başvuruda Nüfus Kayıt Dairesi Müdürlüğü'ne annesinin doğum ve ölüm kayıt işlemlerinin yapılması için müracaatta bulunduğunu belirtmiştir. İlgili daireye kendisi ve yakınlarının doğum belgeleri, koçan süretleri ve Mahkeme Mukayitliğinde yemin verildiğini gösteren belgeyi sunmasına rağmen, sunulan belgelerin kanıtlayıcı belge olarak kabul edilmeyerek, annesinin nüfus kayıt işlemlerinin yapılmadığını ifade etmiştir.

Konuyu inceleyen dairemiz Nüfus Kayıt Dairesi Müdürü Sayın H. Metin Fahrioğlu'nun değiştirilmiş şekliyle 2/1975 sayılı Doğum ve Ölümleri Kayıt Yasası'nın kendisine verdiği yetkiyi olumlu yönde kullandığı görüşüne varmıştır. Bu konuda idarenin yasal çerçevede işlem yaptığı tesbit edilmiştir.

4- 4 Ağustos 1999 tarih ve B.6.00.000/596 sayılı raporumuz

Girne kazasına bağlı Tepebaşı köyünde ikamet eden Sayın Adem Sadrazam dairemize yaptığı başvuruda 1991 yılında yapımına başlanan Girne-Güzelyurt yolunun yapımı için Tepebaşı köyünde bulunan arazilerinin kamulaştırılması nedeniyle mağdur olduklarını belirtmiş ve şikayette bulunmuştur. Sayın Adem Sadrazam arazilerinin yerine eşit değerde arazi verilmesi talebinin de çeşitli dairelerce olumsuz karşılandığını belirtmiştir.

Konuyu inceleyen dairemiz yapılan şikayeti yerinde bulmuş ve 1991 yılında yapımı başlatılan Güzelyurt-Kalkanlı-Tepebaşı-Çamlıbel anayolunun 1993 yılında bitirilmesine karşın yapılması gereken "Kamulaştırma İhbarı" ve "Kamulaştırma Emri"nin yaklaşık dokuz yıl sonra verildiğini tesbit etmiştir. Bu uygulamanın ise ilgili kişilerin tazmin edilmemesine neden olduğu görülmüştür. 15/1962 sayılı Zorla Mal İktisabı Yasası hükümlerine aykırı olan bu uygulamanın yasanın kişilere tanıdığı itiraz etme hakkını da ortadan kaldırdığı ve devlete olan saygı ve güvenin yitirilmesine neden olduğu vurgulanmıştır. Anılan yasanın şikayet sahibi kişilere mallarına karşılık aynı değerde başka mal verilmesi konusuna cevaz vermediği belirtilerek, devletin istimlak ettiği taşınmaz malların tam karşılığının para olarak verilmesi gerektiği olduğu açıklanmıştır.

5- 6 Eylül 1999 tarih ve B.9.12.000/711 sayılı raporumuz

Kıbrıs Türk Veteriner Hekimleri Birliği Başkanı Sayın Ersañ Korudağ dairemize yaptığı başvuruda Sayın Dođan Paşa'nın 1. Derece Başveteriner Hekim mevkiine vekaleten atanmasının yasal olmayan bir şekilde gerçekleştirildiği iddialarının basında yer almasının camialarında huzursuzluk yarattığını belirterek, konunun dairemiz tarafından incelenmesini talep etmiştir.

Konuyu inceleyen dairemiz Sayın Dođan Paşa'nın Bakanlar Kurulu kararı ile burslu ödenekli izinli bulunduğu dönemde, değiştirilmiş şekliyle 7/1979 sayılı Kamu Görevlileri Yasası'nın 80. maddesine aykırı olarak vekaleten görevlendirdiği, fakat dairemizin girişimleri sonucu yapılan atamanın daha sonra iptal edilerek ilgili yasaya uygun olarak tekrar vekaleten görevlendirme yapıldığı tesbit edilmiştir. Bu konuda idarenin yasal çerçevede işlem yaptığı gözlemlenmiştir.

21 Eylül 1999 tarih ve B.5.13.000/572 sayılı raporumuz

Sayın Mustafa Serçelik dairemize yaptığı başvuruda IV. Etap Sosyal Konutlardan kendisine çıkan daireyi teslim alırken Sosyal Konut Dairesi Müdürlüğü tarafından talep edilen 27.000.000 TL tutarındaki KDV bedelini ödediğini, fakat Gelir ve Vergi Dairesinin gazete ilan yoluyla hak sahiplerinden tekrardan 56.000.000TL tutarında KDV yatırmalarını talep ettiğini belirterek, talep edilen miktardan önceden ödenen miktarın tenzil edilerek talep edilmesi gerektiğini vurgulayarak şikayet etmiştir. Ayrıca Sayın Serçelik zamanında sözleşme imzalayanlarla imzalamayanlar arasında KDV açısından bir eşitsizliğin sözkonusu olduğunu belirtmektedir.

Konuyu inceleyen dairemiz şikayeti yerinde bulmuş ve aynı büyüklükteki sosyal konutlar için talep edilen farklı KDV tutarlarının çifte uygulamayı doğurduğunu ve bunun Anayasanın eşitlik ilkesine aykırı olduğunu tesbit etmiştir.

Ayrıca Sosyal Konut Müdürlüğü tarafından IV. Etap Sosyal Konut inşaatlarında müteahhitlere yapılan KDV ödemelerinin de yasal dayanaktan yoksun olduğunu vurgulamıştır.

7- 4 Kasım 1999 tarih ve B.7.00.000/561 sayılı raporumuz

Gazi Magosa'da ikamet eden Sayın Ali Şahin kişisel başvurusunda iki oda ve yardımcı evden oluşan konutunun tarafına kiralandığı tarihte kanunsuz olarak işgal edildiğini belirterek, Gazi Magosa Kaza Mahkemesinde dava açtığını ve sonucunda işgalcilerin evi tahliye etmesi kararı çıktığını, fakat işgalcinin iki odayı tahliye etmediğini vurgulamıştır. Daha sonra bahsekonu evin işgalciye verilmesi için ifraz yoluna gidildiğini ve mağdur olduğunu, haksızlıklara son verilerek adaletli bir karar verilmesini talep etmiştir.

Konuyu inceleyen dairemiz şikayeti yerinde bularak Çalışma İskan ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ilgili yasa ve tüzüklere uygun olarak arsa ifrazı yapmadan, bahsekonu konutları iki farklı kişiye tahsis ve kiralama yoluyla verdiğini ve hatalı ve çelişkili kararlar ile sorunu yaklaşık on yıla yakın bir süre sürüncemede bıraktığını tebsit etmiştir.

İskan Encümeninin Haziran 1999 tarihinde aldığı kararın da sorunu köklü çözüme ulaştırmayacağı ve alınan karara ek olarak sözkonusu konutun Sayın Ali Şahin'in kullanımına verildiği tarihten itibaren geriye dönük kira mukavelesi yapılmasıyla sorunun çözümünün mümkün olacağı vurgulanmıştır. İdare bu konuda girişim başlatmıştır.

8- 16 Kasım 1999 tarih ve B.E. 20.00.000/775 sayılı raporumuz

Sayın Mehmet Özgenler kişisel başvurusunda Ahmet Raşid Trading Ltd.'in kullanımında olan Kooperatif Süt Fabrikası bitişiğindeki arsanın içine kaçak ambar inşa edildiğini belirterek, mal indirilip yüklenirken meydana gelen ses kirliliğinden rahatsız olduklarını belirterek, konunun çözümü konusunda dairemizden yardım talep etmiştir. Sayın Özgenler başvurusuna Lefkoşa Türk Belediye Başkanlığına sunduğu 44 imzalı dilekçeyi de eklemiştir.

Konuyu araştıran dairemiz şikayeti yerinde bularak şikayet konusuna Lefkoşa Türk Belediyesi ve Çevre Koruma Dairesinin çözüm getirmediğini tesbit etmiştir. Lefkoşa Türk Belediyesi Fasıl 96 Yollar ve Binalar Düzenleme Yasası çerçevesinde kaçak olarak yapılan inşaatlar için yargıya başvurmamış, Çevre Koruma Dairesi ise hiçbir inceleme ve araştırma yapmayarak "konunun dairenin gözünden kaçtığı" şeklinde açıklama getirmiştir.

Raporumuzun yayınlanması üzerine, Çevre Koruma Dairesi konuya duyarlılık göstererek bölgede denetim ve ölçümler yaptığını ve ilgili kuruluşa yükleme ve boşaltma işlerine son vermesi için uyarı göndererek, 3 Şubat 2000 tarihine kadar süre verdiğini belirtmiştir. İdare bu konuda işlem başlatmıştır.

9. 17 Kasım 1999 tarih OM.1.00.000/475 sayılı raporumuz

Öğretmen emeklisi Sayın Nevzat Neder kişisel başvurusunda 1 Ocak 1980 tarihinde emekliye ayrıldığını ve toplam 19 yıl 3 ay fiili hizmeti olduğunu ve bu süre içinde 6 yılın mücahitlik özel görevi ile geçtiğini ifade etmiştir. Kendisinin fiili hizmetlerinin 20 yıl olmaması nedeniyle bazı mağduriyetleri olduğunu belirten Sayın Neder, 19 yıl 3 aylık hizmet süresinin 20 yıl hizmet süresi olarak kabul edilmesini ve mağduriyetlerinin giderilmesini talep etmiştir.

Konuyu araştıran dairemiz Sayın Nevzat Neder'in emeklilik işlemlerinin değiştirilmiş şekliyle 26/1977 sayılı Emeklilik Yasasına uygun olarak yapıldığını, talebinin karşılanmasının anılan yasa çerçevesinde mümkün olmadığını ve herhangi bir mağduriyetinin sözkonusu olmadığını tesbit etmiştir. İdare bu konuda yasal çerçevede işlem yapmıştır.

10. 19 Kasım 1999 tarih ve B.E. 19.00.000/786 sayılı raporumuz

Sayın Ayşe Pelik dairemize yaptığı kişisel başvurusunda arsasına çıkan yolun dar olduğunu ve günün koşullarına göre genişletilmesini ve komşuları tarafından yola yapılan müdahalelerin kaldırılması için Lefke Belediye Başkanlığına yaptığı şikayetlerin sonuçsuz kaldığını belirterek, dairemizden yardım talebinde bulunmuştur.

Konuyu inceleyen dairemiz, Lefke Belediyesinin Ayşe Pelik'in konutuna giden yolu kamu yararı olmadığı için genişletilmemekte haklı olduğunu tesbit etmiştir. Ayrıca Lefke Belediye Meclisi, Sayın Ayşe Pelik'e, yolu genişletmemesinin yasal gerçeklerini anlatmak yerine, konunun sorumluluğunun kendilerinde olmadığını belirtmekle vatandaşı yanlış yönlendirdiği de raporda vurgulanmıştır. İdarenin bu araştırma konusunda da yasal çerçevede işlem yaptığı görülmüştür.

11- 6 Aralık 1999 tarih ve B.7.11.000/783 sayılı raporumuz

Sayın Rüstem Durak dairemize verdiği kişisel başvurusunda 6 Nisan 1999 tarihinde Sosyal Sigortalar Dairesi Gazi Magosa Şube Amirliğine yaşlılık aylığı bağlanması için müracaat ettiğini fakat kendisine yaşlılık aylığı bağlanmadığını belirterek, yardım talebinde bulunmuştur.

Yapılan başvuru üzerine konuyu inceleyen dairemiz, Sosyal Sigortalar Dairesinin ilgilinin müracaatına cevap vermeyerek Anayasanın 76. maddesinde belirtilen dilekçe hakkını ihlal ettiğini tesbit etmiştir. Ayrıca Mayıs 1999 tarihinde bağlanması gereken yaşlılık aylığının da yasal dayanağı olmadan keyfi bir şekilde geciktirildiği belirlenmiştir. Sigortalının mağduriyetine yol açan bu durumun giderilmesi için Sosyal Sigortalar Dairesi idarecileri ile yaptığımız görüşmeler neticesi Sayın Rüstem Durak'a yaşlılık aylığı bağlanması yönünde karar üretilmiş ve dairemizin girişimleri sonucu geriye dönük olarak Mayıs 1999 tarihinden itibaren ilgili kişiye aylık bağlanmıştır. Görüleceği üzere idare bu konuda yasal çerçevede işlem başlatmış ve sonuçlandırmıştır.

12- 6 Aralık 1999 tarih ve B.7.11.000/784 sayılı raporumuz

Sayın Ahmet Öksüz dairemize verdiği kişisel başvurusunda 7 Nisan 1999 tarihinde Sosyal Sigortalar Dairesi Lefke Büro Amirliğine yaşlılık aylığı bağlanması için müracaat ettiğini, fakat kendisine yaşlılık aylığı bağlanmadığını belirterek konunun tarafımızdan incelenmesini talep etmiştir.

Yapılan başvuru üzerine konuyu inceleyen dairemiz Sosyal Sigortalar dairesinin yasal dayanağı olmaksızın Sayın Öksüz'e yaşlılık aylığı bağlanmasını keyfi bir şekilde geciktirdiği görüşüne varmıştır. Sigortalının mağduriyetine yol açan bu durumun giderilmesi için Sosyal Sigortalar Dairesi idarecileri ile yapılan görüşmeler neticesi Sayın Ahmet Öksüz'e yaşlılık aylığı bağlanması yönünde karar üretilmiş ve dairemizin girişimleri sonucu geriye dönük olarak Mayıs 1999 tarihinden itibaren ilgili kişiye aylık bağlanmıştır. Bu olayda da yine idareninin yasal çerçevede işlem başlatıp sonuçlandırdığı görülmektedir.

13- 2 Aralık 1999 tarih ve B.E. 14.00.000/757 sayılı raporumuz

Sayın Ülviye/Hasip Akgürgen ve Sayın Halide/Arif Hüseyin dairemize ayrı ayrı verdikleri dilekçelerinde Gönyeli Yenikent bölgesinde konut aldıklarını, bu konutlara inşaat izni alınmadan ve alt yapısı hazırlanmadan başlanması ve satışa sunulmasına Gönyeli Belediyesinin göz yumduğunu belirterek, bu nedenle vatandaşların sonradan ilgili şirketin iflas etmesi sonucu tapu alamayıp mağdur olduklarını ve buna Belediyenin tutumunun sebep olduğunu iddia etmişlerdir. Sorunun Gönyeli Belediyesince çözülüp kendilerinin de tazmin edilmesi gerektiğini talep etmişlerdir.

Konuyu inceleyen dairemiz başvuruyu yerinde bularak Gönyeli Belediyesinin inşaat izni alınmadan inşaatlara başlanmasına ve devamına göz yumduğu tesbit edilmiştir. Fasıllık 96 Yollar ve Binalar Düzenleme Yasası ile 51/1995 sayılı Belediyeler Yasasına aykırı bulunan bu davranış, Gönyeli Belediyesinin yönetsel bir kusurda bulunmuş olmasına rağmen dilekçe sahiplerinin tapu sorunu dolayısıyla yaşadıkları sorunlardan da sorumlu tutulamayacağı belirtilmiştir.

BASIN VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Dairemiz gerek yerel düzeydeki gerekse de uluslararası düzeydeki çalışmalarına Temmuz-Aralık 1999 döneminde de devam etmiştir.

Gerek KKTC kamuoyunda gerekse de uluslararası düzeyde saygın bir yer edinmemiz açısından yerel basınımızdan gelecek olan yapıcı katkılar ile uluslararası düzeyde eğitim veren veya konumuzla yakından ilgili birimlerden alacağımız veriler bu açıdan olumlu katkılarda bulunacaktır. Hukuk, kamu yönetimi ve özellikle insan hakları konularındaki eğitime önem veren dairemiz bu çerçevede gayretleri olmuştur.

Uluslararası ilişkilerimizin önemli bir boyutunu oluşturan Uluslararası Ombudsman Enstitüsü (I.O.I) ile ilişkilerimiz yoğun bir düzeyde devam etmektedir.

Öte yandan Türkiye ile ilişkiler de devam etmektedir. 11-15 Ekim 1999 tarihleri arasında KKTC’de bulunan ve belediye başkanları, belediye meclis üyeleri, belediye çalışanları ve TC Sayıştay Başkanlığı mensuplarından oluşan Mahalli İdareler Derneğinin düzenlemiş olduğu seminerde Ombudsman Nail Atalay da konuşmacı olarak katılarak “KKTC’de Ombudsman Kurumu, Görev ve Yetkileri” konulu bir konuşma yapmıştır.

KKTC’de de Lionslar Derneği ve Şehit Hüseyin Ruso Ortaokulu tarafından davet edilen Nail Atalay yine “Ombudsman Dairesinin Kuruluşu, Yetki ve Görevleri” konulu paneller düzenlemiştir.

Dairemizin yerel basından gerekli ilgiyi gördüğünü söylemek olasıdır. Raporlarımızın hemen hemen hepsi yazılı ve görsel basında yer alarak yayınlanmaktadır. Temmuz-Aralık 1999 devresi içerisinde Ombudsman Nail Atalay bir dizi canlı radyo ve televizyon yayınlarına katılarak, dairemizin işlevleri, raporlar ve güncel konular hakkında bilgi vermiş ve görüş bildirmiştir. Yazılı basınımızda bahsekonu devre içerisinde Dairemizi ilgilendiren 55 adet haber yayınlanmıştır. Bunlardan ikisi köşe yazısı şeklindedir.

SORUNLAR VE SONUÇLAR

KKTC Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) Dairesinin sorunlarına daha önceki raporlarımızda da değinilmişti. Bugüne kadar geçen süre içerisinde ne yazık ki sorunlarımız konusunda herhangi bir gelişme kaydedilmemiştir. Bu sorunlara kısaca tekrar değinmekte yarar olduğu görüşündeyiz.

Dairemiz tarafından istenen görüş, görüş-savunma veya savunmaların zaman açısından dairemize ulaştırılması bakımından 38/1996 sayılı yasamızda açık bir hüküm bulunmamaktadır. Bu nedenle araştırma ve denetimlerimiz sırasında gereksiz gecikmeler ortaya çıkmakta ve iş akışımızı engellemektedir. İstenen bilgi ve belgelerin geciktirilmeden dairemize verilmesi için Yasamızda asgari ve azami sürelerin belirlenmesi veya süre dolduktan sonra raporun yayınlanması gerektiği görüşündeyiz.

Dairemize ulaştırılan bazı şikayet konuları çok eski bir geçmişe dayanmakta ve güncelliğini yitirmekte, çoğu kez başvuranın herhangi bir meşru menfaati kalmamakta ve soruşturmanın neticelendirilmesi imkansızlaşmaktadır. Öte yandan birçok başvuruda da kişilerin idari işlem veya eylem devam ettiği hallerde bile başvuruda buldukları ve sonucu beklemeyerek şikayet ettikleri görülmektedir. Bu tür başvurular dairemizce girişim yapıp ilerleme kaydedilmesine rağmen çoğu kez başvuru sahiplerince geri çekilmekte ve boşuna zaman israfına neden olmaktadır. Bu tür başvuruların ayıklanabilmesine olanak tanımak açısından, başvuru konularının geriye dönük olarak belli bir süre ile sınırlandırılması ve idari işlem veya eylem gerçekleşip bütün itiraz yolları tükendikten sonra dairemize başvuru yapılması konusunda yasal düzenlemeye gidilmesi gerektiği inancındayız.

Bir başka sorun olarak ise dairemizin yayınladığı raporların akıbeti konusu gündeme gelmektedir. Bilindiği gibi dairemiz herhangi bir yaptırım gücü ile donatılmış değildir. Raporlarımız Yasamızın 16(2) maddesi gereği Sayın Cumhurbaşkanı ve Sayın Başbakanı da gönderilir. Ayrıca raporlarımız basına açıktır. Ancak Cumhuriyet Meclisinin bilgisine sunulan raporlara ne tür bir işlem yapılacağı belli değildir. KKTC Meclisinin de denetim görevi yapabilmesi ve baskı unsuru olabilmesi için raporlarımızın ilgili

komitelerde ve/veya genel kurulda görüşülmesi gerektiği inancındayız. Aksi takdirde raporlarımızda belirtilen hususlarda sonuç alıcı işlem yapma yetkisi idarenin takdirine bırakılacak ve raporlardan özlenen verim alınamayacaktır.

Dairemizin kadro sorunlarının çözümlenmesi de önemli bir husustur. Dairemizde mevcut idari kadro çok yetersizdir ve çoğu görevler münhaldir. Ayrıca hukuki meselelerle uğraşan bir daire olarak kadromuzda bir hukukçunun olması gerektiği inancındayız. Anayasal idari denetim organı durumundaki daire kadrolarımızın Anayasal mali denetim organı olan Sayıştay kadroları ile arasındaki dengesizliğin giderilerek eşit düzeye getirilmesi ve yeknesaklık sağlanması gerektiği inancındayız.

Yukarıda belirtilen hususlardan dolayı bir yasa değişikliği yapılması kaçınılmaz görünmektedir.

Temmuz-Aralık 1999 dönemi ve daha önceki dönem çalışmalarımız birlikte değerlendirildiğinde bazı sonuçların ortaya çıktığı gözlenmektedir. Genel olarak idarenin duyarsız davrandığı bu noktalarda dikkati çekmek gerekmektedir.

1) İdareye yönelik eleştirilerin ve şikayetlerin başında Anayasa'nın 76. maddesinde ifadesi bulan dilekçe hakkına riayet edilmemesi gelmektedir. İnceleme ve soruşturmalarımız da bu noktayı kanıtlar niteliktedir. Anayasa'nın 76(1) maddesi "herkes kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikayetleri hakkında tek başına veya topluca yazı ile başvurma ve bunların süratle incelenmesi ve karara bağlanması hakkına sahiptir. Gerekçeye dayanacak bu karar, en geç otuz gün içinde dilek ve şikayet sahibine yazılı olarak bildirilir" demektedir. KKTC Yüksek İdare Mahkemesi de YİM 4/86 ve YİM 178/95 sayılı kararlarında dilekçelere idarenin yanıt vermemesinin bir "ihmal olduğuna ve böyle bir ihmalin yapılmaması gerektiğine" karar vermiştir. İdarenin otuz günlük yanıt süresi içerisinde dilekçeleri gerekçeli olarak yanıtlamaya azami özen göstermesi gerektiği görüşündeyiz.

2) Başka önemli bir husus ise değiştirilmiş şekliyle Fasıllar ve Binalar Düzenleme Yasası'nın uygulamaları ile ilgilidir. Özellikle yetkili merci olarak kaymakamlıkların ve yerel yönetimlerin zamanında ve gerektiği yerlerde yasal mevzuatı uygulamada çekimser kalması ve/veya gecikmesi daha sonraları tamiri olanaksız yaralar açmaktadır. Bu

uygulamalar dolayısı ile kişilerin meşru menfaati doğmaktadır.Ayrıca Çevre sağlığı, yapı güvenliği, yol güvenliği gibi unsurların gözardı edilmesine ve genelde çarpık ve sağlıksız kentleşmeye neden olmaktadır. Kaymakamlıklar, yerel yönetimler ve ilgili dairelerin değiştirilmiş şekliyle Fasıllar 96 Yollar ve Binalar Düzenleme Yasasının uygulanmasına özel önem göstermelerinin sayısız yararı olacağı inancındayız.